

INTERPELLATION TILL STATSRÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2019-12-05
Besvaras senast
2019-12-19

Till finansminister Magdalena Andersson (S)

2019/20:190 En distansbaserad skatt på tunga lastbilar

Sverige har som mål att minska utsläppen från inrikes transporter med 70 procent till 2030 jämfört med 2010. Men nuvarande åtgärder och beslut bedöms enbart räcka till att minska utsläppen med 35 procent jämfört med 2010. En rad myndigheter, organisationer och utredningar har under många år påtalat behovet av att en distansbaserad skatt införs för tunga lastbilar för att minska utsläppen i den utsträckning som klimatmålen kräver. I ett nyligen utfört forskningsprojekt som har letts av IVL Svenska miljöinstitutet har man studerat effekten av en rad styrmedel som påverkar godstransporterna. Forskarna kom där fram till att den åtgärd som skulle ge den största minskningen av utsläpp är kilometerskatt/vägslitageskatt.

Varje regering som ställer sig bakom uppfattningen att vi befinner oss i ett nödläge för klimatet borde rimligen prioritera ett införande av en sådan beskattning. Den tunga lastbilstrafiken betalar i dag inte för den påverkan den har genom sina externa kostnader för samhället i form av till exempel miljö- och klimatpåverkan och slitage på vägarna. Skatten förväntas utöver goda klimateffekter även resultera i sundare konkurrensförhållanden på våra vägar, bättre arbetsvillkor och rättvisare villkor för vår inhemska åkerinäring.

Regeringen har dock inte tagit några initiativ för att införa en beskattning. I samarbete med Vänsterpartiet tog den föregående regeringen fram promemorian *En ny inriktning för beskattning av tung lastbilstrafik*, som remitterades 2018. Promemorian föreslår att beskattningen bör ändras från en tidsbaserad till en avståndsbaserad beskattning för tung lastbilstrafik. Inriktningen på promemorian syftar till att lastbilstrafiken i högre grad ska betala för sina externa kostnader, i större utsträckning bidra till att finansiera infrastruktur och jämna ut konkurrensförhållandena mellan svensk och utländsk lastbilstrafik som kör i Sverige. Skatten bör differentieras geografiskt dels utifrån tätorts- och landsbygdskörning, dels utifrån områden där det finns respektive saknas alternativ till vägtransporter. Remissinstanserna har bland annat i sina yttranden tagit ställning till att skatten bör differentieras så att den avspeglar utsläpp med hänsyn till vad som är möjligt enligt Eurovinjettdirektivet (vägavgiftsdirektivet), vilket för närvarande är föremål för omförhandling.

En avståndsbaserad beskattning skulle vara möjligt att införa med positiva klimateffekter även med nuvarande Eurovinjettdirektiv, men genom ändringar i

direktivet kan även differentiering med avseende på koldioxidutsläpp möjliggöras, vilket ytterligare skulle kunna stärka den klimatstyrande effekten. Vänsterpartiet välkomnar även Europaparlamentets position om att utfasningen av tidsbaserade avgifter bör skyndas på ytterligare till förmån för avståndsbaserade avgifter.

En vägslitageskatt innebär en prissättning av godstransporter på väg. Detta kommer enligt promemorian att leda till att en viss andel av transporterna flyttar över till alternativa trafikslag som sjöfart och järnväg. Framför allt gäller det transporter över 30 mil som är utsatta för konkurrens från andra trafikslag. Hur stor överflyttningen blir beror delvis på skattenivåer men också på tillgängliga alternativ. Om möjligheterna att transportera gods via järnväg eller sjöfart är goda så ökar priskänsligheten för vägslitageskatten och därmed överflyttningen.

Den tidigare S-MP-regeringen aviserade ambitionen att man skulle återkomma med en inriktningsproposition före mandatperiodens slut. Så skedde aldrig trots det alltmer ökade behovet av klimatstyrande åtgärder för att minska utsläppen inom transportsektorn. Vänsterpartiet har under lång tid förespråkat en avståndsbaserad skatt på tunga lastbilar som träffsäkert ska vara möjlig att differentiera. Förutom den klimatnytta en sådan beskattning skulle kunna medföra ser vi stora vinster med att svenska och utländska lastbilar skulle kunna beskattas på lika villkor och att myndigheter skulle ges bättre möjligheter, genom ett automatiserat avläsningsbart system, att upptäcka den illegala lastbilstrafiken. Promemorian *En ny inriktning för beskattning av tung lastbilstrafik* har remitterats och därmed har redan en grund lagts för att ett förslag om avståndsbaserad beskattning av tung lastbilstrafik bör kunna läggas fram i riksdagen i närtid.

Med anledning av vad som anförts ovan vill jag fråga finansminister Magdalena Andersson:

1. Är det ministerns bedömning att det finns klimatvinster i att införa avståndsbaserade skatter/avgifter för lastbilar?
2. Avser ministern att ta initiativ till att en avståndsbaserad skatt/avgift införs för tunga lastbilar?
3. Har Sverige i förhandling gällande ändringar i Eurovinjettdirektivet

aktivt verkat för en utfasning av tidsbaserade avgifter för tunga fordon
till förmån för avståndsbaserade?

.....

Jens Holm (V)

Överlämnas enligt uppdrag

Johan Welanders